

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Олег МАРЕНКОВ

2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Денисенко Дениса Геннадійовича «Ціннісна система українського суспільства:
динаміка і сучасні тренди трансформації», представленої на здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 054 Соціологія

Витяг

з протоколу № 3 міжкафедрального наукового семінару
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
від 10 березня 2026 року

ПРИСУТНІ: Усі члени міжкафедрального наукового семінару.

ГОЛОВУЮЧИЙ: Шевцов С.В., д-р філос. наук, проф., професор кафедри
філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

СЕКРЕТАР: Вершина В.А., канд. філос. наук, доц., доцент кафедри
філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Присутні: д-р філос. наук, проф. Шевцов С.В.; д-р політ. наук, проф.
Кривошеїн В.В. (науковий керівник); канд. філос. наук, доц. Вершина В.А.; канд.
соціол. наук, доц. Бойко В.А.; канд. соціол. наук, доц. Гудзенко О.З.; д-р філос.
наук, доц. Ходус О.В.; д-р політ. наук, проф. Примуш М.В.; д-р політ. наук, проф.
Ставченко С.В.; д-р філос. наук, доц. Шаталович О.М.; канд. політ. наук, доц.
Головка І.К.; д-р політ. наук, проф. Іщенко І.В.; д-р філос. наук, проф.
Окороков В.Б.; д-р філос. наук, проф. Павлова Т.С.; канд. політ. наук, доц.
Петров П.Г.; д-р філос. наук, проф. Кулик О.В.; канд. політ. наук, доц.
Щербак В.М.

Запрошені: Денисенко Д.Г. (здобувач).

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи
Денисенка Дениса Геннадійовича, представленої на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 054 Соціологія.

Тема дисертації: «Ціннісна система українського суспільства: динаміка і сучасні тренди трансформації», яка затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара 01.12.2022 р. (протокол № 4).

Науковий керівник: Кривошеїн Віталій Володимирович, д-р політ. наук, проф.

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою «Соціологія» зі спеціальності 054 Соціологія (Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 16423, дійсний до 24 червня 2026 р.)

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертації аспіранта 4-го року навчання Денисенка Дениса Геннадійовича на тему: «Ціннісна система українського суспільства: динаміка і сучасні тренди трансформації», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 054 Соціологія.

Перевірку на плагіат здійснювала комісія у складі: канд. філос. наук, доц., доцент кафедри філософії Вершина В.А.; канд. соціол. наук, доц., доцент кафедри політології, соціології та публічного управління Гудзенко О.З.; канд. політ. наук, доц., доцент кафедри міжнародних відносин Петров П.Г.; аспірант Бойко В.В. За результатами перевірки дисертаційної роботи на плагіат програмою «Strike Plagiarism» зроблено висновок: дисертаційна робота Денисенка Д.Г. має високий рівень унікальності (95,86 %) і може бути допущена до захисту.

Роботу було розглянуто двома фаховими експертами: **Примуш М.В.**, д-р політ. наук, проф., професор кафедри політології, соціології та публічного управління; **Бойко В.А.**, канд. соціол. наук, доц., доцент кафедри політології, соціології та публічного управління.

Робота виконана на 219 сторінках і містить такі складові частини: анотація, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки.

Для викладення основних положень дисертації, що розглядається, слово надається аспіранту Денисенку Д.Г. Будь-ласка, дотримуйтеся регламенту виступу – до 20 хвилин.

Аспірант Денисенко Д.Г.:

Шановний головуєчий, шановні члени міжкафедрального семінару!

Представляю дисертаційне дослідження на тему: «Ціннісна система українського суспільства: динаміка і сучасні тренди трансформації». Науковий керівник – доктор політичних наук, професор Кривошеїн Віталій Володимирович.

Актуальність теми. Ціннісна система сучасного українського суспільства перебуває в стані прискореної трансформації, що зумовлено поєднанням трьох факторів: цифрові зміни, воєнні виклики та євроінтеграційні процеси, які радикально змінюють структуру соціальних орієнтацій і моделей поведінки. Війна і загрози національної ідентичності виступають потужним фактором переосмислення цінностей, сприяючи формуванню нових моделей солідарності,

громадянської участі та патріотичної свідомості. Необхідність комплексного соціологічного аналізу зумовлена швидкою зміною ціннісних пластів, що потребує актуалізації емпіричних даних і теоретичних підходів для розуміння процесів соціальної адаптації та консолідації українського суспільства.

Метою роботи є комплексно проаналізувати трансформацію ціннісної системи українського суспільства, виявити її динаміку і сучасні тренди.

Мета реалізується в рамках розв'язання наступних **завдань**:

- проаналізувати теоретико-методологічні підходи до дослідження ціннісних систем;
- розробити методологічну модель дослідження трансформації ціннісної системи;
- виявити вплив політичних, економічних, соціальних процесів на трансформацію цінностей;
- дослідити структуру та кластеризацію цінностей українського суспільства;
- проаналізувати процеси нормативізації цінностей в сучасному українському суспільстві;
- визначити емпіричні тренди трансформації ціннісної системи;
- оцінити адаптаційний потенціал ціннісної системи українського суспільства.

Об'єктом дослідження є ціннісна система сучасного українського суспільства.

Предмет дослідження – динаміка та сучасні тренди трансформації ціннісної системи українського суспільства.

Методи дослідження. У дисертації застосовано комплекс фахових соціологічних методів, зумовлених станом трансформації системи та предметного поля сучасної соціології цінностей. Аналітичні рамки враховують роль зовнішніх факторів (зовнішня агресія та європейська інтеграція) у формуванні ціннісних орієнтацій суспільства. Застосовано порівняльну методологію для відстеження змін у часі та між соціальними групами; історичний, нормативний і політичний аналіз для дослідження впливу суспільних процесів на конституювання ціннісних кластерів; дискурсивно-аналітичний метод для ідентифікації ціннісних інтерпретацій суверенітету, демократії та європейської інтеграції; системний підхід для відображення механізмів зворотного зв'язку між цінностями та соціальною згуртованістю в умовах воєнного стану.

Застосовано методи фокус-групових дискусій (якісний етап) та загальнонаціонального репрезентативного опитування методом телефонного інтерв'ю (n=1200 осіб, кількісний етап), факторний та кластерний аналіз.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше в українській соціологічній традиції на комплексному рівні було виявлено специфіку динаміки і сучасних трендів трансформації ціннісної системи українського суспільства. Наукова новизна конкретизується у наступних положеннях.

Вперше:

- встановлено, що ключовим трендом трансформації ціннісної системи українського суспільства в умовах викликів воєнного стану є динамічний рух від ціннісної матриці пострадянського суспільства до ціннісних засад незалежної державності. Основними ознаками даної тенденції є зміна питомої ваги та структурного значення ціннісних кластерів у рамках системи. Зокрема, відбувається збільшення значення кластеру цінностей громадянського вибору (свободи та автономії особистості, ідейно-політичної ідентичності патріотизму), соціальної когезії (цінності взаємодопомоги, співчуття, соціальної відповідальності), національної ідентичності (української ментальності, культури та мистецтва) над кластерами матеріального добробуту, особистісної успішності, локальної (регіональної) спільнотної ідентичності, культури розваг та гедонізму;

- розкрито значення соціально-адаптаційної функції ціннісної системи, яка полягає у забезпеченні стійкості ціннісних орієнтацій в умовах кризових викликів та перетворень. Її основними емпіричними вимірами стали поведінкова стабільність (вибір конструктивної поведінки замість деструктивної та альтруїстичної замість егоїстичної), прогнозованість ціннісно зумовлених реакцій регіональних та локальних груп населення, наявність «ціннісних пактів» в етнокультурних та професійних середовищах, сталість ціннісного квотування в рамках нестабільного медійно-комунікаційного середовища;

- показано динаміку нормативізації провідних та додаткових ціннісних уподобань відповідно до зміни рівня військової небезпеки. Встановлено, що в період на початку повномасштабного вторгнення російської федерації в українському суспільстві зросло значення цінностей патріотизму, громадянської жертвовності, політичної консолідації. У період починаючи з початку 2022 року спостерігається актуалізація цінностей громадянської свободи, особистого успіху, лідерства, матеріального добробуту тощо.

Набуло подальшого розвитку:

- обґрунтування передумов утвердження новітніх ціннісних кластерів громадської волонтерської взаємодії, стійкості та згуртованості в умовах воєнного стану і загрози. Додано до відомих характеристик актуалізацію цінностей відданості успіху спільної справи, колективної відповідальності, взаємодопомоги, професіоналізму, прозорості, чуйності до потреб іншого співчуття тощо;

- розширено типологію цінностей трансформаційного суспільства. Зокрема, запропоновано типологічні діади реальних (які мають належну емпіричну фіксацію протягом значного періоду) та проєктивних (які мають сформуватися з точки зору принципів розвитку і трансформації суспільства) цінностей, набутих (засвоєних та актуалізованих особистістю або групою внаслідок життєдіяльності) та імплементованих (утверджених та нормативованих на основі діяльності суспільних і державних інституцій), інноваційних (які формуються на основі

цифрових та інших технологічних трансформацій) та регресивних (які утримуються внаслідок наявності ретроверсивних соціальних практик і традицій);

Уточнено:

- процеси та дії, спрямовані на утвердження демократичних громадсько-політичних цінностей в Україні. В умовах цифровізації суспільства набувають значення спільні акції цифрової громадської взаємодії (підтримки) до яких належать коворкінгові платформи, донаційні (фандрайзингові) кампанії, програми цифрової медіаграмотності, розвитку лідерства, гендерної рівності розвитку раціонально-критичного мислення;

- поведінкові маркери утвердження цінностей толерантності, мультикультуралізму, гендерної рівності в українському суспільстві. Ними є утримання від деструктивних дій та висловлювань, підтримка громадських та волонтерських ініціатив, участь в локальних та мікрогрупових взаємодіях, добір державницьких та патріотичних цифрових джерел інформування, висловлювання чіткої позиції на підтримку незалежності України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і європейської ідентичності.

Практичне значення отриманих результатів в можливостях удосконалення підготовки фахівців-соціологів на основі нових навчальних дисциплін, таких, як структура та функції громадянського суспільства, соціальна динаміка, соціологія цінностей, прикладні соціологічні дослідження. Опрацьовані підходи до аналізу трансформації ціннісної системи суспільства можуть використовуватися для оптимізації підходів щодо формування стратегій та проєктів державної політики забезпечення соціальної згуртованості та суспільної ціннісної консолідації сучасної України.

Апробація результатів дослідження була здійснена в доповідях на 3 міжнародних наукових конференціях: VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання» (м. Дніпро, 6 жовтня 2023 року); IX Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання» (м. Дніпро, 18 жовтня 2024 року); X Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання» (м. Дніпро, 4 грудня 2025 року). Окремі положення дисертації розглядалися на теоретичних семінарах кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (у 2024-2026 рр.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 7 наукових праць: 4 статті у фахових виданнях України та 3 у матеріалах всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій.

Дякую за увагу!

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Д-р політ. наук, проф. Ставченко С.В.: Які методики ви використали для вимірювання цінностей та аналізу їх динаміки?

Аспірант Денисенко Д.Г.: В основі роботи лежить теорія базових цінностей Шварца з двома ключовими полюсами – індивідуалізм і комунітаризм. Питання анкети та гайди для фокус-груп формувалися відповідно до цієї теорії у вигляді тверджень, які респонденти підтверджували або спростовували. Також використовувалися доробки Інглгарта щодо постматеріальних і традиційних цінностей. За результатами дослідження зафіксовано дрейф ціннісної системи у бік комунітарних цінностей – від індивідуалізму до цінностей громади і групи.

Д-р філос. наук, проф. Ходус О.В.: Для вас волонтерські практики є свідченням нового тренду, що виник на тлі війни, чи вияву глибинних цінностей українців? Як ви корелюєте волонтерські практики зі структурою цінностей?

Аспірант Денисенко Д.Г.: Волонтерство є органічним, закономірним проявом цінностей, що існують в українському суспільстві – не стихійним, а архетипічним явищем. Воно відоме ще з часів революції Гідності та Майдану і є характерною рисою українського суспільства. Під час повномасштабної війни воно загострилось через потужний резистенційний виклик. На підтвердження сталості цього явища слугує його інституціоналізація: волонтерські спільноти мають статuti, рахунки, багаторічну історію роботи. В структурі цінностей волонтерство відноситься до кластера громадянських (комунітарних) цінностей.

Канд. соціол. наук, доц. Гудзенко О.З.: Чи вдалося зафіксувати в процесі емпіричного дослідження посилення колективістських або безпекових цінностей? Чи виступала війна як каталізатор переходу від одних ціннісних орієнтацій до інших?

Аспірант Денисенко Д.Г.: Ключовим висновком роботи є те, що завдяки війні відбулась каталізація тих трансформаційних процесів, які вже були в дії: зміни, що раніше відбувалися поступово, значно прискорилися. Колективізм і безпека в умовах війни не є антагоністами: приналежність до спільноти стала для українців одним з факторів безпеки. Значний сплеск комунітарних і патріотичних цінностей зафіксовано на початку 2022–2023 рр., після чого суспільство демонструє стабільність.

Д-р філос. наук, проф. Шевцов С.В.: Чи є теоретичне підґрунтя для дослідження ціннісної системи, чи робота побудована виключно на емпіричному матеріалі?

Аспірант Денисенко Д.Г.: Дослідження не спирається лише на емпірику. Спочатку проводилась робота з теоретичними джерелами і розроблялась

теоретична модель – зокрема на основі теорії базових цінностей Шварца, – а вже потім збирався емпіричний матеріал для верифікації теоретичних припущень.

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

Д-р політ. наук, проф. Кривошеїн В.В.: Тема, що розглядається, є надзвичайно актуальною в сучасних умовах. Фокус дисертаційної роботи пов'язаний з визначенням динаміки сучасних трендів трансформації ціннісної системи українського суспільства в умовах військової агресії Росії. Денис Геннадійович емпіричним шляхом зафіксував ці зрушення і вийшов на цікаві висновки. Потужна емпірична база дослідження гармонійно і збалансовано поєднується з теоретичною частиною. Дисертант є досвідченим практикуючим соціологом, засновником відомого соціологічного центру, що надає його роботі особливої цінності. Я підтримую дисертацію і прошу рекомендувати її до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ-РЕЦЕНЗЕНТІВ:

Д-р політ. наук, проф. Примуш М.В.: Дисертація є дуже серйозним соціологічним дослідженням. Автор ретельно підійшов до аналізу категорій «цінності» та «ціннісні системи», не боїться висловлювати власну точку зору, що відрізняється від позицій інших фахівців, і пропонує авторські дефініції. Важливим є те, що в такий важкий час автор аналізує не лише позитивні, а й негативні моменти в ціннісній системі суспільства, надаючи конкретні рекомендації. Дисертант прислухався до попередніх зауважень (зокрема, щодо оптимізації та збалансування джерельної бази), що свідчить про відповідальне ставлення до роботи. Дисертація може слугувати позитивній ролі для сучасного українського суспільства. Рекомендує дисертацію до захисту.

Канд. соціол. наук, доц. Бойко В.А.: Робота цікава та ґрунтовна; автор проробив велику роботу з систематизації та порівняльного аналізу ціннісної проблематики в соціогуманітаристиці. Ґрунтовна теоретична частина визначила рівень емпіричного дослідження. Як практикуючий соціолог, автор демонструє розуміння реальних соціальних процесів, що позначається на якості висновків і рекомендацій. Зауваження: варто більш чітко виписати теоретичне підґрунтя ціннісних кластерів, щоб підсилити логіку їхньої концептуалізації та полегшити сприйняття роботи. Загалом робота виконана на високому теоретичному і методологічному рівнях. Рекомендує дисертацію до захисту.

В ОБГОВОРЕННІ ДИСЕРТАЦІЇ ДЕНИСЕНКА Д.Г. ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Головуючий, д-р філос. наук, проф. Шевцов С.В. підкреслив актуальність теми та її значущість для широкого кола представників соціального і гуманітарного знання. Відзначив збалансованість теоретичної та емпіричної складових дисертації. Висловив підтримку дисертаційної роботи і рекомендував її до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Науковий керівник, д-р політ. наук, проф. Кривошеїн В.В. у своєму виступі підкреслив теоретичну й практичну значущість дисертаційного дослідження, особливо в контексті трансформацій, які переживає українське суспільство в умовах війни. Відзначив потужну емпіричну базу та практичний досвід здобувача як беззаперечну перевагу роботи. Рекомендував дисертацію до захисту.

Фахові експерти:

Д-р політ. наук, проф. Примуш М.В. відзначив ґрунтовність і серйозність соціологічного дослідження, авторський підхід до концептуалізації досліджуваних категорій та наявність практичних рекомендацій. Особливо позитивно оцінив реагування дисертанта на попередні зауваження та якісну джерельну базу. Рекомендував дисертацію до захисту.

Канд. соціол. наук, доц. Бойко В.А. у своїй рецензії позитивно оцінила системний аналіз ціннісної проблематики, органічне поєднання теоретичного та емпіричного рівнів, а також авторський характер висновків і рекомендацій. Висловила зауваження щодо необхідності чіткішого теоретичного обґрунтування ціннісних кластерів. Рекомендувала дисертацію до захисту.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Дисертаційне дослідження присвячене комплексному соціологічному аналізу ціннісної системи сучасного українського суспільства, яка перебуває в стані прискореної трансформації під впливом воєнних викликів, євроінтеграційних процесів та цифрових змін. Зазначені чинники радикально змінюють структуру соціальних орієнтацій і моделей поведінки, спричиняючи швидко зміну ціннісних пластів, що потребує актуалізації як емпіричних даних, так і теоретичних підходів. Особлива значущість цієї проблематики для українського суспільства зумовлена фундаментальними зрушеннями в масовій свідомості, пов'язаними із загрозами національній ідентичності. Війна є потужним каталізатором ціннісних змін, сприяючи формуванню нових моделей солідарності, громадянської участі та патріотичної свідомості.

Наявні теоретико-методологічні підходи потребують адаптації до реалій, що швидко змінюються. Саме тому перед соціологічною наукою постає завдання виявити структурні кластери ціннісної трансформації, оцінити нормативізаційні

процеси та адаптаційний потенціал ціннісної системи задля формування практичних стратегій забезпечення соціальної згуртованості та ціннісної консолідації українського суспільства.

Затвердження теми та плану дисертації. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої Ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, протокол № 4 від 01.12.2022 р. Науковим керівником призначено Кривошеїна Віталія Володимировича, д-р політ. наук, проф. кафедри політології, соціології та публічного управління.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри політології, соціології та публічного управління факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та в межах наукових тем: «Українське суспільство в умовах цифрової трансформації: виклики, тенденції, можливості» (№ держреєстрації 0122U001290, виконувалася у 2022-2024 рр.), «Особливості формування сталої (консолідованої) демократії в Україні: теоретико-методологічний, політико-інституційний та політико-комунікаційний виміри» (№ держреєстрації 0122U001332, виконувалася у 2022-2024 рр.), «Держава й інститути громадянського суспільства: нові реалії взаємодії, фактори партнерства та перспективи розвитку в Україні» (виконується з 2025 р.), а також відповідно до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науковотехнічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 476 від 30.04.2024 р.; Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14.09.2020 р. №392/2020; Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р.

Публікації та особистий внесок здобувача. Постановка і вирішення всього комплексу завдань та публікація результатів дослідження здійснені автором самостійно. Основні положення, висновки й рекомендації дисертації апробовано на науково-практичних заходах: VIII, IX та X Всеукраїнських науково-практичних конференціях з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання» (Дніпро, 2023, 2024, 2025 рр.). Окремі положення дисертації розглядалися на теоретичних семінарах кафедри політології, соціології та публічного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (у 2024-2026 рр.).

Результати дисертації висвітлено у 7 публікаціях, із них: 4 – у виданнях, які входять до переліку наукових фахових видань України, 3 – у тезах / матеріалах доповідей на науково-практичних заходах.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше в українській соціологічній науці здійснено комплексний аналіз динаміки та сучасних трендів трансформації ціннісної системи українського суспільства в умовах воєнного стану. Встановлено ключовий тренд ціннісної трансформації – динамічний рух від пострадянської ціннісної матриці до засад незалежної державності зі зростанням питомої ваги кластерів громадянського вибору, соціальної когезії та національної ідентичності; розкрито соціально-адаптаційну функцію ціннісної системи як механізму забезпечення стійкості в умовах кризових викликів; показано динаміку нормативізації ціннісних уподобань відповідно до зміни рівня військової небезпеки. Набули подальшого розвитку обґрунтування передумов утвердження ціннісних кластерів громадської волонтерської взаємодії, стійкості, згуртованості в умовах воєнного стану; а також типологія цінностей трансформаційного суспільства – типологічні діади реальних й проєктивних, набутих й імплементованих, інноваційних й регресивних цінностей.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих моделей для розробки державних програм ціннісної консолідації суспільства, підтримки громадянської активності та волонтерських ініціатив, а також для вдосконалення комунікативних стратегій формування соціальної згуртованості в умовах воєнної реальності та повоєнного відновлення.

Список публікацій здобувача за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Денисенко, Д. Ціннісна система українського суспільства: академічні дослідження. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2023. Вип. 99. С. 17-26. URL: <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/99/2.pdf>.

2. Кривошеїн, В., Денисенко, Д., Балійчук, В. Зміни в системі цінностей громадян України зі статусом внутрішньо переміщених осіб. *Грані*. 2024. Т. 27, № 2. С. 101-108. DOI: <https://doi.org/10.15421/172437>.

3. Денисенко, Д. Ціннісна дихотомія «індивідуалізм-комунітаризм» у контексті повсякденності війни. *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*. 2025. Т. 8, № 2. С. 123-130. DOI: <https://doi.org/10.15421/342549>.

4. Денисенко, Д. Екзистенційний поворот та нова солідарність: трансформація ціннісних орієнтацій українців в умовах війни (за матеріалами якісного дослідження). *Грані*. 2026. Т. 29, № 1. С. 253-262. DOI: <https://doi.org/10.15421/172682>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Денисенко Д.Г. Ціннісна кластеризація: підходи до вивчення. *Збірка матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання»* (м. Дніпро, 6 жовтня 2023 року). Дніпро: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+», 2023. С. 103-108.
2. Денисенко Д.Г. Ціннісна система сучасної України: кластерний вимір. *Збірка матеріалів IX Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання»* (м. Дніпро, 18 жовтня 2024 року). Дніпро: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+», 2024. С. 65-67.
3. Денисенко Д.Г. Соціально-теоретичні основи ціннісної орієнтації. *Збірка матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціологічні читання»* (м. Дніпро, 4 грудня 2025 року). Дніпро: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+», 2025. С. 115-117.

На підставі заслуховування та обговорення доповіді Денисенка Дениса Геннадійовича про основні положення дисертаційної роботи, питань та відповідей на них

УХВАЛИЛИ:

1. Підготовлена аспірантом Денисенком Денисом Геннадійовичем дисертація є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують конкретне наукове завдання у галузі соціології. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів № 44 від 12.01.2022 р. (в редакції 01.01.2024 р.) та може бути винесена на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для розгляду питання про утворення спеціалізованої вченої ради для разового публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 054 Соціологія.
2. Рекомендувати дисертаційну роботу Денисенка Дениса Геннадійовича на тему «Ціннісна система українського суспільства: динаміка і сучасні тренди трансформації» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 054 Соціологія.
3. Клопотати перед Вченою радою університету розглянути питання про створення спеціалізованої вченої ради для проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 054 Соціологія у такому складі:

ВІДОМОСТІ

про членів спеціалізованої вченої ради для разового захисту дисертації
на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 054 Соціологія
аспіранта Денисенка Дениса Геннадійовича

«Ціннісна система українського суспільства: динаміка і сучасні тренди
трансформації»

у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара,
Міністерство освіти і науки України, м. Дніпро, пр. Науки, 72, тел. (056) 374-98-
43

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	2	3	4	5	6
1.	Ходус Олена Володимирівна (голова)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, професор кафедри політології, соціології та публічного управління	доктор філософських наук, 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії, 2018, Україна	доцент (по кафедрі теорії та історії соціології), 2004 р., Україна	1. Zubenko O., Stadnik O., Khodus O., Dievochkina N., Sementsova O., Zaitseva O. Social Alienation under Russian Occupation. <i>AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research</i> . 2024. Vol. 14 (1, Special Is. XL). P. 73-77. (Web of Science). URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140140/papers/A_11.pdf . 2. Boiko V., Pogrebnyaya V., Khodus O., Dievochkina N., Vaniushyna O., Voroniuk I. Problems of Ukrainian society' information security under the conditions of martial law. <i>AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research</i> . 2023. Vol. 13 (2, Special Is.). P. 44-77. (Web of Science).

1	2	3	4	5	6
					<p>Science). https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130237/papers/A_06.pdf. 3. Ходус О.В. «Життя проміж»: простір, місце, самість в умовах полімедійної реальності. <i>Вісник Дніпровської академії неперервної освіти. Серія «Філософія. Педагогіка»</i> № 1 (4). 2023. С. 6-13. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.54891/2786-7005-2023-1-1</p>
2.	Примуш Микола Васильович (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, професор кафедри політології, соціології та публічного управління	доктор політичних наук, 23.00.02 – політичні інститути та процеси, 2003 р., Україна	професор (по кафедрі політології), 2004 р., Україна	<p>1. Примуш М.В., Трофімова Г. Роль держави у формуванні політики післявоєнного відновлення. <i>Політичне життя</i>. 2025. Вип. 4. С. 25-31. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.4.4. 2. Лавриненко Г.А., Примуш М.В. Державна підтримка ВПО як запобіжник від міграції українців за кордон. <i>Політичне життя</i>. 2024. № 2. С. 86-91. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.12. 3. Примуш М., Ярош Я., Стрелков В. Динаміка довіри до політичних та силових інституцій в Україні (соціологічний аспект). <i>Літопис Волині</i>.</p>

1	2	3	4	5	6
					2023. Вип. 28. С. 287-291. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.32782/2305-9389/2023.28.41 .
3.	Бойко Вікторія Анатоліївна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри політології, соціології та публічного управління	кандидат соціологічних наук, 22.00.01 – теорія та історія соціології, 11.12.2002 р., Україна	доцент (по кафедрі галузевої соціології), 2006 р., Україна	<p>1. Boiko V., Pogrebnaaya V., Khodus O., Dievochkina N., Vaniushyna O., Voroniuk I. Problems of Ukrainian society' information security under the conditions of martial law. <i>AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research</i>. 2023. Vol. 13 (2, Special Is.). P. 44-77. (Web of Science). https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130237/papers/A_06.pdf.</p> <p>2. Размолодчикова І.В., Кривошеїн В.В., Бойко В.А. Вплив цифрових комунікаційних платформ на соціальну взаємодію та психологічний добробут населення України. <i>Габітус</i>. 2025. Вип. 79, т. 1. С. 141-146. (фахове видання категорії Б) URL: https://habitus.od.ua/journals/2025/79-2025/part_1/28.pdf. DOI: https://doi.org/10.32782/hbts.79.1.26..</p> <p>3. Бойко В. Нові солідарності в умовах воєнного стану в Україні: практики самоорганізації (на прикладі місцевих громад). <i>Українське суспільство в умовах цифрових</i></p>

1	2	3	4	5	6
					<p><i>трансформацій: виклики, тенденції, можливості: монографія / за заг. ред. В. В. Кривошеїна, О. В. Ходус. Дніпро: Інновація, 2024. С. 306-321. (розділ монографії). DOI: https://doi.org/10.15421/342473.</i></p>
4.	Калиновський Юрій Юрійович (опонент)	Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого Міністерства освіти і науки України, професор кафедри філософії	доктор філософських наук, 12.00.12 – філософія права (філософські науки), 2010 р., Україна	професор (по кафедрі філософії), 2011 р., Україна	<p>1. Калиновський Ю., Жданенко С., Зоркін Р. Духовно-ціннісний потенціал державницької ідеології: філософсько-правовий аналіз. <i>Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.</i> 2024. Вип. 3 (62). С. 118-128. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.21564/2663-5704.62.310725.</p> <p>Ключові слова: ідеологія, державницька ідеологія, національна ідея, національні інтереси, національні цінності, ідеологеми, політичні цінності.</p> <p>2. Жданенко С., Калиновський Ю. Філософія миру як світоглядно-ціннісне підґрунтя соціокультурного розвитку сучасної України. <i>Вісник Національного юридичного університету імені</i></p>

1	2	3	4	5	6
					<p>Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2023. Вип. 1 (56). С. 24- 46. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.21564/2663-5704.56.274328.</p> <p>Ключові слова: мир, війна, цінності, філософія миру, безпека, антропоцентризм.</p> <p>3. Калиновський Ю., Жданенко С. Безпечне існування соціальних систем у турбулентному світі: аксіологічний контекст. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2022. Вип. 3 (54). С. 30- 46. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.21564/2663-5704.54.265591.</p> <p>Ключові слова: цінності, глобальна нестабільність, соціальна солідарність, соціальна справедливість, демократичні цінності, права та свободи людини.</p>
5.	Лісеєнко Олена Василівна (опонент)	ДЗ «Південноукраїнсь кий національний педагогічний	доктор соціологічних наук, 22.00.01 – теорія та історія	професор (по кафедрі соціології), 2013 р.,	1. Борінштейн Є., Атаманюк З., Лісеєнко О. Здоровий спосіб життя як стратегія

1	2	3	4	5	6
		університет імені К.Д. Ушинського» Міністерства освіти і науки України, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності	соціології, 2010 р., Україна	Україна	соціокультурного розвитку суспільства. <i>Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку.</i> 2025. Вип. 51. С. 426-433. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1080 . 2. Лісеєнко О.В. Аксіологічний вимір трансформації української ментальності. <i>Перспективи. Соціально- політичний журнал.</i> 2024. № 3. С. 86-91. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.3.11 . 3. Лісеєнко О.В. Українська національна ментальність: ціннісні зрушення в умовах сучасності. <i>Перспективи. Соціально-політичний журнал.</i> 2022. № 2. С. 140-145. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.2.17 .

Результати відкритого голосування:

«За» – 16,

«Проти» – немає,

«Утримались» – немає.

Рішення прийнято одноголосно.

Головуючий

Секретар

Сергій ШЕВЦОВ

Вікторія ВЕРШИНА